

Samstarv í Útnorði

Oddagrein

VITJANIN hjá íslenska forsætisráðharranum Davíði Oddssyni var áhugavert á mangan hátt, og vit hava eisini nomið við týðning hennara her í blaðnum. Eitt evni, sum vit halda hevur serstakliga stóran áhuga, er spurningurin um samstarv í Útnorði.

LONDINI í Útnorði, Grønland, Ísland, Føroyar og partvis Noreg hava í sera stóran mun somu náttúrugivnu fortreytir. Vit liva av havinum, vit eru uttan fyrri ES og vit eru heft á eini sera einstáttaðari útflutningsvinnu. Hetta merkir, at lagna okkara í roynd og veru er tengd at búskaparligu og politisku gongdini í okkara stóru keyparalondum. Men einki er yvir at dylja, at hetta merkir ikki neyðturviliga, at vit altíð hava somu áhugamál.

HÓAST vit ikki altíð og minni enn so hava somu endamál, eigur tað at bera til at økja nógv um búskaparliga, mentanarliga og politiska samstarvið og samvinnuna. Ja, kanska kundi ein sagt, at just tí, at vit ikki altíð hava somu áhugamál skuldi hetta borið til. Ella við øðrum orðum, øll londini áttu at havt áhuga í einum øktum samstarvi. Vit kundu handlað meira við hvønnannan, vit kundu havt nógv meira samskipti og útvekslingar á mentanar- og ferðafólka-økinum og vit kundu havt meira politiskt samstarv.

TÁ hetta er sagt eigur at verða víðurkent, at nakað veruliga er við at henda, okkurt er við at fara í gongd. Á ferðafólkaøkinum er ein sera áhugavert menning við at taka seg upp innan marknaðarføring og ikki minst við samstarvinum innan flogferðsluna. Hetta eita vit øll at fegnast um. At íslenskar fyrirtøkur eru við at ota seg inn á okkara sjóflutningsøki, eiga vit at taka sum eina avbjóðing, sum tað privata og tað almenna mugu taka í størsta álvara - hví ikki við at royna samstarv í staðin fyrri stríð?

EISINI innan mentan er nakað við at henda við mentanaravtalanum millum Ísland, Føroyar og Grønland - nú ræður um at fylla karmarnar út.

Á politiska økinum áttu londini at kunnað samstarvað meira eitt nú í Norðurlanda-ráðnum og Norðurlandska Ráðharraráðnum. Her áttu Føroyar at gjørt eitt átak eitt nú innan mentanar- og umhvørvisøkini.

VIÐ hesum orðum, ið eru íkomn av væl-eydnað vitjan íslenska forsætisráðharrans, vilja vit lata lesarunum tey til vinarliga umhugsan, alt meðan vit ynskja øllum føroyingum úti sum heima einar gleðiligar páskir.

Sosialurinn

Breið politisk undir- tøka fyri rikna sam- ferðslupolitikkinum

Grækarismessudag boðaði landsstýrismaðurin í samferðslumálum Sámál Petur í Grund frá, at farmaflutningurin millum Føroyar og Skotland, sum Strandfaraskip Landsins hevur røkt, frammyvir skuldi røkjast av P/f Skipafelagið Føroyar. Somuleiðis boðaði hann frá, at ferðafólkaflutningurin millum bæði londini, sum eisini Strandfaraskip Landsins hevði røkt, stæðaði, uttan at nakað varð sett í staðin.

Hetta var so nýhugsanin frá hesum landsstýrismanni, sum annars fædd mánaðar frammanundan fleiri ferðir hevði sagt, at arbeiðið varð við eini ætlan fyrri hesa rutu, og at málið var, at rutan skuldi varðveitast. Nógv minnst, at hann bar farleiðina saman við ein motorveg millum londini.

Vit mugu so bert vóna, at Skipafelagið fer at røkja rutuna til fulnar, soleiðis at føroyskir útflytarar og útlandskir fiskavegarnar hava fullt álít á henni. Ein sonn ólukka verður tað, um tað hendir aftur, at Skipafelagið gevst í hálvum gekki og knappliga gevst at sigla til Skotlands. So mikið hevur hent seg fyrr. Tá kunnu vit lætt gita, hvør fer avstað við hesi rutuni.

Eitt er so vist, og tað er, at verður ein oljuvinna í Føroyum um nøkur ár, so verður tað fyrst og fremst farleiðin millum Føroyar og Aberdeen og móguliga Stávaner, vit fara at hava brúkt fyrri.

Rutan millum Føroyar og Skotland byrjaði, meðan javnaðarflokkurin og fólka-flokkurin søtu í samgöngu í 1992. Svend Áge Ellefsen, sum umsat samferðslumál tók hetta stigið, tí vinnan hevði tórv á, at fiskavørur kundu flytast henda vegin

inn á europeiska meginlandið.

Smyril varð tí settur inn í hesa rutu, og hevur hann røkt siglingina nú í fimm ár. Samstundis sum farmur varð fluttur, bar eisini til hjá ferðandi at brúka rutuna. Ikki tí, Smyril var ikki serliga væl eignaður til farmaflutningin, men tað gekk hóast alt.

Men við hesi rutu fekk føroyingurin nú møguleika til at fara uttanlands fyrri ein biligan penga. Landið, tú komst til, var eitt óðrvisi land enn tað, flestu føroyingar vóru vanir við, nevniliga Danmark. Við einari stórlignari náttúru og einum ótrúliga blíðum fólkslagi, var Skotland eitt framúr gott ferðamál hjá mongum føroyingum. Men haraftrat var landið eitt biligt land at ferðast í, umframt at vørueyp hagani var munandi biligari enn tað vanliga innkeypdi úr Danmark.

Somuleiðis gav henda ruta møguleika hjá ferðandi at koma til Føroya eisini fyrri at fara víðari til Íslands við Norrønu.

Men hetta er so farið, orsakað av nýhugsanini hjá gamla sjálvstýrinum. Við at selja Teistan fyrri ein spott-pris upp á 13 mió. kr., aftaná at skipið hevði fingið umvælingar fyrri uml. 4 mió. kr., og uttan at hava gjørt sær greitt, hvat síðani skuldi henda aftaná søluna av Teistanum, hevur landsstýrismaðurin avskorið okkum frá hesari rutu. Tað, sum var bygt upp á hesi farleiðini íggjøgnum fimm ár, hevur hann so eftirtrykkliga jarðlagt við sínum hjálparleysa og destruktiva máta at reka politikk uppá.

At so sami maður eisini er landsstýrismaður í ferðavinnumálum ger bert okk-

um øll uppaftur meira spyrjandi.

Annars hevur Strandfaraskip Landsins seinastu tíðina leigað skipið «Clare» til at røkja farmaflutningin. Kostnaðurin av hesum skipið er uml. 14 mió. kr. um árið, t.v.s. tað sama sum landsstýrið nú sækir lögtingið um eykajáttan til Strandfaraskip Landsins fyrri 1997.

Sagan endurtekur seg er vanligt at hava á munn. Miðskeiðis í sjevtíðarunum fóru framskygdir politikkarar væl stuðlaðir av dugnaligum embætismonnum undir nýhugsan innan føroyska farma- og ferðafólkaflutning. Fyrsta stigið var, at Smyril varð keyptur í 1975, og seinni tá ætlanir vóru um at keypa ferjuna Lasse II. Men tíverri rakk framskygndi politikkaranna ikki longur, og tann farleið, sum Smyril hevði bygt upp, varð avreidd til privatar at røkja. Tibetur hevur tað gingið væl hjá hesum felagi.

Tað er teir, sum hava skil fyrri hesum víðurskiftum, sum vilja vera við, at um hildið var áfram, soleiðis sum stungið var út í kortið við Smyrli í síni tíð og seinni við einari meiri nýmótans ferju, so hevði Strandfaraskip Landsins í dag kunna verið einaræðandi bæði á ferðafólka- og farmaflutningsleiðini í Norðurlatlantshavinum. Men soleiðis vildi teir borgarligu ikki tá og heldur ikki í dag, og úrslitið hava vit nú, har íslendingar hava titið yvir.

Eitt totalt lammaður og «best ber til» samferðslupolitikkur.

Javnaðarflokkurin vildi so ikki gerast partur av hesum fullkomiliga miseydnada politikki hjá Sámál Peturi í Grund, og tí varð misálitisuppskotið sett fram.

Í dag mugu vit so bert staðfesta, at rikni politikkurin ella rættari tórvandi politikkurin á hesum øki hevur politiska undirtøku í samgönguni við stuði frá Finnboaga Arge og Jákupi Olsen.

Vit kunna so ikki annað enn taka støðuna til eftirtekta og harmast. Hetta er politiski viljin í Føroyum í dag.

Nýggjasta stigið í hesum hópiseysa samferðslupolitikki er, at lögtingið heint eftir páskir skal viðgera eina umsókn um eykajáttan upp á smáar 5 mill. kr. frá Sámál Peturi í Grund til keyp av einari brúktari ferju. Henda brúktu ferjan skal síðan setast inn í rutuna úr Havn og inn á Skálafjørðin og til Nólsoyar.

Eg siggi í skrivandi løtu, at Tórshavnar Skipasmiðja dregur snottligan nýbygning út úr byggihöllini. Ein ferja, sum danir hava latið byggja á føroyskari skipasmiðju. Meðan føroyskir handverkarar byggja ferjur fyrri aðrar, ganga vit sjálvir runt og leita eftir tí, sum aðrir ikki longur hava brúkt fyrri.

Jóannes Eidesgaard,

Heilsumála- stjórin settur

Høgni Joensen er settur í starv sum heilsumálastjóri

Høgni Joensen er 50 ára gamal og er útbúgvin cand. polit.

Eftir lokna útbúgving hevur hann starvast í danska Figgjarmálaráðnum í 4 ár, í

danska Post- og telegrafdepartementinum í 2 ár, á Figgjar- og búskapardeildini í landsstýrinum í 2 ár og sum skrivstovustjóri á Statoli í 2 ár. Síðani 1989 hevur

hann verið stjóri fyrri sjúkrahúsverkið. Høgni Joensen hevur holla eftirútbúgving serliga innan búskap og leiðslu.

